

صدیق دفتر از کمیسیون بودجه گذشته است و چون سال نزدیک با خراست خوبست آنرا هم جزو دستور قرار داده و تصویب شود که آسوده باشند.

رئیس - آقا شیخ العراقین زاده (اجازه)

شیخ العراقین زاده - عریض بنده را آقای نجات فرمودند

رئیس - آقای محقق العلماء (اجازه)

محقق العلماء مرضی ندارم رئیس - آقای حاجی شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله (بنده عرضم این بود که راجع بامتیاز گوگرد و نمک فردا جزو دستور شود

رئیس - آقای حاج میرزا مرضی (اجازه)

حاج میرزا مرضی - بنده عرضی ندارم

رئیس - آقای فتح الدوله (اجازه)

فتح الدوله - بنده عرضم راجع به لایحه شورای دولتی بوده که آقای سهام - السلطان فرمودند

رئیس - آقای رفعت الدوله (اجازه)

رفعت الدوله - عرض بنده راجع به قانون انتخابات بود که در شد

رئیس - آقای آقا سید محمد تقی طباطبائی

(اجازه)

آقا سید محمد تقی طباطبائی - مرضی ندارم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده بایش نهاد آقای حاج شیخ اسدالله موافقم رئیس - آقای آشتیانی (اجازه)

آشتیانی - بنده می خواهم عرض کنم اگر آقایان موافقت کنند لایحه امتیاز گل سرخ جزء دستور شود زیرا موقع استخراج آن زمستان است و اگر زمستان بگذرد صد هزار تومان بدولت ضرر می خورد بنا براین خوب است آقایان موافقت بفرمایند که جزو دستور جلسه آتیه بشود

رئیس - لایحه خاک سرخ هنوز طبع نشده است آقای سردار فاخر (اجازه)

سردار فاخر - چون بقدر کفایت دستور معین شده است عرضی ندارم رئیس - آقای آقامیرزا سید حسن کاشانی

(اجازه)

آقا میرزا سید حسن کاشانی - بنده

میخواهم عرض کنم که یک لواجی از کمیسیون فواید عامه گذشته است از قبیل امتیاز راه شوسه شهریار و لایحه چراغ برق مازندران که بهیچ وجه جزء دستور نیامده است تقاضا می کنم آنها هم جزء دستور گذاشته شود

رئیس - آقای سلیمان میرزا (اجازه)

سلیمان میرزا - چون لحظه قبل راجع به ورثه مرحوم موید الممالک اظهار قدردانی شد بنده موقع را مغتنم شمردم که دو نفر دیگر از خدمتگذاران راه آزادی رایاد - آوری کنم یکی مرحوم میرزا یوسف خان مستشار الدوله است که شاید بتوان گفت اولین شخصی است که در راه آزادی خدمت بمملکت کرده و بدبختانه این مملکت به طوری که باید رعایت خدمت گذاری آنها را نمود ننموده و ورثه آن مرحوم فقط یک دختر بیچاره است که باحال فلاکت روزگار می گذراند و تقاضا شده است که یک مختصر حقوقی که بهیچده تومان باشد در باره ورثه او برقرار شود و مدت آنها است اینچنانکه است و همچنین ورثه مرحوم آقا سید حسین اردبیلی که یکی از وکلای مجلس و خدمتگذاران راه آزادی بوده و در راه آزادی وفات نموده از برای ورثه ایشان هم یک پیشنهاد حقوقی شده که خیلی نا قابل است و گمان میکنم کسی هم مخالف نباشد و تقاضا میکنم در اول دستور گذاشته شود که این دو خانواده (که بقیه السیف اشخاص آزادیخواه هستند) باین مختصر حقوق نائل شوند

رئیس - آقای حاج سیدالمحققین (اجازه)

حاج سیدالمحققین - عریض بنده هم راجع بورثه آقا سید حسین اردبیلی و مستشار الدوله بود که شاهزاده سلیمان میرزا فرمودند

رئیس - نسبت بورثه سلیم سنک مغالفی نیست (گفتند خیر)

رئیس - نسبت بورثه مرحوم مستشار الدوله چطور؟

(گفته شد مغالفی نیست)

رئیس - راجع به لایحه شورای دولتی چطور

(گفتند باید رای گرفته شود)

رئیس - آقایانیکه تصویب میکنند که قانون شورای دولتی جزو دستور بشود قیام فرمایند

(عده قیام نمودند)

رئیس - بالاتکلیف ماندن رای میگیریم باینکه لایحه گوگرد و نمک جزء دستور شود آقایانیکه تصویب میکنند قیام نمایند

(عده قلبی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد (مجلس بمساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس مؤتمن الملک

جلسه ۲۲۹ صورت مشروح مجلس یوم یکشنبه بیست و نهم دلو ۱۳۰۱ مطابق غره رجب ۱۳۴۱

مجلس دوساعت قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید (صورت جلسه یوم شنبه بیست و هشتم دلو را آقای مستشار - السلطنه قرائت نمودند) رئیس - آقای دولت آبادی (اجازه)

حاج میرزا علی محمد دولت آبادی - آقای مساوات را در صورت جلسه جزء غائبین بدون اجازه نوشته اند در صورتی که ایشان اجازه دارند رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده هم میخواستم عرض کنم آقای تدین و سردار جنک راجع غائبین بدون اجازه نوشته اند در صورتی که هر دو آقایان مرضی بوده اند رئیس - راپورت اجازه مرخصی آقای سردار جنک امروز از کمیسیون رسید

آقای میرزا سید حسنخان (اجازه)

آقا میرزا سید حسنخان - بنده در صورت جلسه عرضی ندارم بهماز تصویب صورت جلسه عرضی دارم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده هم خواستم عرض کنم آقای سردار معظم کردستانی را جزء غائبین بی اجازه نوشته اند در صورتی که ورثه درخواست اجازه ایشان در روز عصر بکمیسیون رسید و کمیسیون هم اجازه داد

رئیس - آقای آقا میرزا سید حسنخان (اجازه)

آقا میرزا سید حسنخان - برای خودمان خوشبختی می بینم که از بلوچستان هم نماینده در مجلس آمده است حالا در پشت تریبون عرض حال بدبختی اهالی بلوچستان را بعرض آقایان میرسانم

بلوچستان از حیث وسعت از بسیاری از ممالک اروپا وسیع تر و از حیث استعداد طبیعی یکی از نقاط حاصل خیز ایران بشمار میرود بدبختانه ملوک حکام زمان استبداد باندازه این نقطه مهم مملکت را دچار خرابی و ویرانی نموده است که شاید نصف جمعیت آن باطراف پراکنده شده اند (اغلب اهالی آنجا به طرف هندوستان

و سیستان و عثمانی و داخله ایران پراکنده شده اند) در عرض سعی در آبادانی و ترویج زراعت و تشویق رعیت به خدمت دولت برای جلب جزئی منافع عده شش نفری از رؤساء و سرداران بلوچستان را مانند گوسفند سر می بریدند خانه ها را اغارت میکردند اموال را تاراج می نمودند بجای نشر معارف و همت در تربیت اهالی زن و مرد کوچک و بزرگ را بکنیزی و غلامی باسارت می بردند و مابین زن و شوهر و مادر و فرزند جدائی می انداختند

بالاخره همه قسم نظریات نسبت به بلوچستان و اهالی آن معمول میشد بجز نظر آبادی و اصلاح و آسایش رعیت ...

(این چند نفر را که عرض کردم سر بریدند یسرعموهای خود من بودند که سر آنها را مثل سر گوسفند بریدند و اسامی آنها هم از این قرار است :

محمدخان • کریم خان • چاکرخان • علی خان • نواب خان یسر کریم خان • که این پنج نفر را یکمرتبه سر بریدند و آن هم از این • برادر یک نفرشان هست که یسر حسام الملک برادرزاده شوکت الملک است)

آقا سید فاضل - در چه زمانی این اتفاق افتاده است

آقا میرزا سید حسنخان (زمانی ندارد) بسیاری ظلم مأمورین دولت و حکام و فشار های طاقت فرسا که روح انسانیت را متالم میسازد باعث کردند که در ابتدا مشروطیت که قوای دولت تاحدی ضعیف شده بود و خوانین بلوچستان موقمی برای رهایی از ظلم و بیداد و حفظ جان ناموس خود پیاخته شانه از زیر بار ظلم و تعدی خالی نموده بصیانت و محافظت زن و فرزند خود پرداختند و باین حال بواسطه حس ابرانت و غیرت اسلامیت در مقابل دسائس اجانب که بواسطه همسایگی چشم طمع به این قطعه خاک سرحدی ایران دوخته اند استقامت و پاداری نموده و باندازه که برای یک جمعیت بیصاحب و فاقد قوه امکان داشت خود را نگاهداری نموده اند ...

(تاکنون هم بعمده ننگدارده اند) بای کسی بآنجا برسد بدبختانه و باز هم بدبختانه در دوره مشروطیت هم همان قسم که در زمان استبداد بآب شورا همت نمی دادند به این سرحد مهم اهمیت نداده و این هندوستان کوچک بایک کرور بقایای جمعیت فراری آن در معرض فراموشی افتاد و هیچ عطف توجه و استمال از قلوب رنجیده اهالی آن نشده معذک هر وقت صحبت از اقتدار دولت شده رؤساء بلوچستان به تقدیم عریضجات اظهار اطاعت نمودند و مراتب دولت خواهی و ایران دوستی خود را اظهار داشتند

بدیهی است که بازم حاضر برای شایع سابقه و فجایع گذشته نبوده و بذات و اسارت ندر نمی دهند.

این بنده هم بیش از هشت ماه است که بسمت نمایندگی بلوچستان وارد طهران شده آنچه را که راجع باصلاحات آنجا در نظر داشتم شخصاً و بکمک بعضی نمایندگان محترم بمرض اولیاء امور رسانده درخواست توجه و اقدام برای اصلاحات نموده ام از يك طرف هم بوسیله مكاتیب عیدیه و مراسلاتی که هر نوبت نوشته ام اهالی وحشی بلوچستان را تا حد امکان وارد باطاعت و فرمانبرداری نموده ام یعنی آنانرا به حسن نظر دولت امیدوارو به قوای دولت اضافه کرده ام و حس ایرانت آنها را محرك گشته ام که خود را حاضر برای پذیرفتن دستور دولت نموده یکدفعه دیگر با امید کامل بشرط آنکه فوری مبدل بیاس نشود گردن خود را برای قبول اوامر دولت مشروطه خم نمایند و البته آقایان نمایندگان تصدیق میفرمایند که جلب قلوب ریمده اهالی وحشی بلوچستان بهتر و اعمال قوه و شدت کاری بی نتیجه و عاقبت خواهد بود و چنانچه بتجربه رسیده قوای دولت در مقابل لشکر گرما عاجز و ناتوان و تسخیر بلوچستان بادوست فرسخ عرض و طول بجز از راه تشویق و ترغیب و به دستور عقل و حزم ممکن نخواهد بود چه بقول بلوچها قلعه شتر را کسی نمی تواند تسخیر نماید بنا بر مقدمات معروضه چنانچه خود آنها خواسته اند برای ترتیب کار بلوچستان و مشاهده وضعیت آنجا و پیدا کردن طرق آبادی و سنجیدن مقیاس عایدات و مخارج باید انفر متخصص عاقل کاردان بی طمع بهمراهی این بنده به بلوچستان گسیل شود که پس از مشاهده اوضاع آنجا و راپورت کامل جامعی بدولت آنچه را که صلاح است نسبت بآنجا معمول شود.

(جمعی از نمایندگان - صحیح است.)

آقای میرزا اسید حسن خان - این صحیح است که میفرمایند همیشه ما و شما باید کار را انجام دهیم و بیک نشستن و برخاستن کارها را میگذرانیم.

مثلی است مشهور که اگر شاه دست به سبیل راستش بکشد عالم گلستان میشود. شما هم میتوانید با يك نشستن و برخاستن این هندوستان كوچك یعنی بلوچستان را آباد كنند والا صحیح است فقط کاریش نمیرود.

در خانه نظر باینکه جمعیت بلوچستان بالغ بر يك كرور و فاصله نقاط مهمه آن از صد فرسخ متجاوز است و بكنفر نماینده برای آنجا کافی نیست پیشنهاد می نمایم که در جدول انتخابات چهار نفر وکیل برای چهار نقطه مهم بلوچستان.

سراوان یکنفر

سکوان یکنفر

بمیور بایشته و فندج يك نفر

سرخدخاش و دزد آب بكنفر در نظر گرفته شود که براین وسیله ارتباط کامل ما بین بلوچستان و مراکز ایجاد شود.

(الان این عریضی که عرض میکنم راجع ببلوچستان است که سر او آن پنجاه فرسخ طرف جنوب و پنجاه فرسخ طرف مشرق و پنجاه فرسخ طرف مغربش میباشد و سر مونی هم خلاف عرض نمیکند همینطور مکران که جمعیت آنهم بالغ بر يك كرور است) و این مطلب نا گفته نماند که در این سال قنوت و آبادی بلوچستان بکلی از بین رفته است و اگر نظر آبادی باشد باید عایدات آنجا تا چند سال که دو مرتبه خرابیها آباد شود خرج همانجا شده و باین وسیله پس از چند سال عایدات زیادی برای دولت حاصل است.

ایلات بلوچستان هم هر يك دارای ۲۰ کوسفند و يك شتر بیشتر نیستند.

اهالی بلوچستان غالباً شان ایلات هستند و برای هر ایلی بیش از ۲۰ یا ۴ کوسفند و يك یا دو نفر شتر بیشتر باقی نمانده است و دولت باید برای آنها قنوت مرتب کرده و بآنها واگذار کند تا آن نواحی آباد شده و باعث ازدیاد ثروت دولت شود.

و اینکه عرض کردم تسخیر قلعه شتر ممکن نیست چون اهالی آن نواحی چیزی ندارند هر کدام یکقطعه پلاس و يك دست رختخواب دارند در هر موقع میتوانند از این خاک بآن خاک دیگر بروند.

این است که مشهور شده گرفتن قلعه شتر غیر ممکن است.

ولازم است دولت اهالی آنجا را در آن نقاط علاقه مند نماید که هم آبادی آن نقاط فراهم شود و هم دولت استفاده کند (جمعی از نمایندگان - صحیح است.)

سید حسن خان - حالا اگر صحیح است همه چیز با خود مجلس است و مجلس چهارم اگر بخواهد اسمی برای خودش بگذارد حالا که وکیل بلوچستان هم آمده است میتواند همانطور که عرض کردم راجع به بلوچستان اقداماتی بنماید دیگر آقایان مختارند مساعدت کردند که خوب اگر هم نکردند خود دانند.

رئیس - آقای پور رضا (اجازه)

پور رضا - بنده بی نهایت خوشوقتم که در مجلس چهارم نماینده محترم بلوچستان در باب اوضاع آن صفحات که از نقطه نظر سیاسی و تجارتي نهایت درجه اهمیت را دارا است و همینطور یکی از قطعات حاصلخیز است اظهاراتی فرمودند و همچنین خیلی خوشوقتم که از طرف نمایندگان محترم در وقتی که از شهادت

اهالی بلوچستان اظهار میشد احسن است احسن گفته و اظهار کمال همراهی میشد و یقین دارم که این اظهار همراهی در قطعات دور دست مملکت خیلی حسن اثر بخشیده و انعکاسات خوبی دارد و خیلی خوشوقتم که نمایندگان محترم آقایان شیخ الاسلام اصفهانی و حائری زاده و آقای کازرونی نماینده محترم بوشهر اظهار همراهی فرموده و در دو جلسه قبل در باب خلیج فارس مذاکراتی فرمودند و همینطور که در باب بلوچستان عرض کردم خلیج فارس هم از نقطه نظر سیاسی و تجارتي نهایت درجه اهمیت را دارد خلیج فارس و بلوچستان از نقاط حاصلخیز میباشد و آقایان میدانند که معادن خلیج فارس فوق العاده اهمیت دارد.

معادن نفت جنوب که اهمیت آن در تمام دنیا مشهور است در خلیج فارس واقع است و اگر آقایان بلوایحی که از طرف دولت تقدیم مجلس شده است رجوع فرمائید تصدیق خواهند فرمود که خلیج فارس علاوه بر معادن نمک و گوگرد و گل سرج ویرانه نیست. معادن زراعت هم خیلی دارد جنگل هم فراوان دارد که همیزم آنرا به سواحل بحر عمان میبرند بهر جهت خلیج فارس نهایت درجه اهمیت را دارا است ولی متأسفانه بواسطه اینکه در آنجا ترتیبات و تشکیلات منظمی نبوده نظر به ترتیبات قدیم يك بی رویه گی هائی در کار است و نسبت با اهالی آن حدود ظلم هائی میشود و در صورتیکه نمایندگان محترم و هیئت دولت همراهی فرمایند امیدواریم که در آن نواحی نفوذ دولت زیاد تر شود اهالی هم نسبت با اقدامات دولت و مجلس شورای ملی که کعبه آمال تمام اهالی است و در قطعات مملکت بآن تعظیم میکنند امیدوار تر شوند و بنده یقین دارم آقایان نمایندگان محترم با اظهارات نماینده محترم بلوچستان صمیمانه همراهند و انشاء الله هیئت محترم دولت هم بقدر امکان همراهی میفرمایند و نسبت با قطعات دور دست مملکت بیشتر توجه خواهند فرمود و البته نماینده محترم بلوچستان هم باید به همراهی و اقدامات صمیمانه نمایندگان محترم و دولت جدید امیدوار باشند و پیشنهاد خودشان را بتوسط مجلس برای هیئت دولت بفرستند و بدیهی است بقدر امکان همراهی بعمل خواهد آمد.

بنده مخصوصاً از آقایان شیخ الاسلام و حائری زاده و کازرونی مجدداً اظهار تشکر میکنم که نسبت با قطعات دور دست مملکت اظهاراتی فرمودند و به اهالی بلوچستان و خلیج فارس امیدواری دادند که نسبت بآنها همراهی بعمل خواهد نمود نسبت بسایر قطعات هم بنده امیدواری میدهم که با اقدامات صمیمانه نمایندگان محترم و هیئت محترم دولت با آنها همراهی خواهد شد و نسبت به تشکیلات حکومتی و امنیه و نظمیه و معارف و غیره مجلس محترم و دولت بتدریج و بقدر

امکان با آنها همراهی خواهند نمود رئیس - ماده سوم طرح منسوجات وطنی مطرح است (بشرح ذیل قرائت شد)

ماده سوم - ترتیب اجرا و تهیه مجازات تغلف کنندگان را نظامنامه های داخلی هر يك از ادارات مربوط معین خواهد نمود. این قانون از اول برج میزان هزار و سیصد و دو بموقع اجرا گذارده خواهد شد.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده آنچه از این ماده می فهمم جز افسراط و تقریظ چیز دیگری نیست آخرین مستخدمین بیچاره لباسهای غیر وطنی که دارند چه باید بکنند ما باید يك قدمهائی برداریم که نه خیلی تند باشد و نه خیلی کند و در حقیقت قدم های متوسطی باشد.

اگر ما بخواهیم این قانون عملی باشد باید ابتدا فکر کنیم که مستخدمین بیچاره لباسهای سابقشان را چگونه ؟

در این ماده نوشته شده است در هر دفعه که تغلف کند باید صد يك حقوق کسر شود.

فرض بفرمایند مستخدم بیچاره ماهی بیست یا بیست و پنج تومان حقوق دارد اگر بنا باشد در هر دفعه که مستخدم تغلف از این قانون بکند و لو پنج دقیقه هم باشد صد يك حقوقش را کسر کنند دیگر برای او چه باقی میماند این چه ترتیبی است ؟

ابتدا آقای مدرس پیشنهاد کردند که اگر در ظرف ماه و لو ده یا بیست یا سی مرتبه هم مستخدمی تغلف کرد یک مرتبه جریمه شود ولی حالا در این ماده نوشته است که در هر دفعه مستخدم تغلف کرد جریمه شود.

بنده سابق هم عرض کردم حالا هم عرض میکنم مجازات را باید نظامنامه و مجری قانون معین کند و اینکه آقای دولت آبادی پیشنهاد کردند صد يك حقوق در هر دفعه تغلف کسر شود و قابل توجه شود و کبیسون هم بهمین ترتیب قبول کرد بنده مخالفم.

بلی اگر یکسال یا دو سال از اجرای این قانون میگذشت و این مجازات را بلکه سخت تر هم معین میکردند بنده موافق بودم ولی از ابتدای با این ترتیب مجازات معین کردن مخالفم و عقیده بنده این است همانطور که آقای مدرس پیشنهاد کردند اگر هر مستخدمی تغلف کرد در هر ماه يك مرتبه ربع عشر حقوقش کسر شود نه اینکه در هر مرتبه تغلف صد يك حقوقش کسر شود.

منبر - بنده از بعضی دوستان دیگر انتظار داشتم که در این ماده اعتراض

بفرمایند ولی از آقای آقا سید یعقوب هیچ انتظار نداشتم و با شدت اشتیاقی صکه ایشان بگذشتن قانون ملبوس وطنی داشتند و همیشه با آن موافق بودند میل داشتند طرز اجرای آنرا هم خودشان در نظر بگیرند البته تصدیق می فرمایند اگر ما مجازاتی برای متخلفین از این قانون معین ننسب کردیم این قانون هم يك مسئله اخلاقی میشد و چنانچه بتجربه رسیده است مسائل اخلاقی كاملا مقصود را تأمین نمیکند و لازم است قانونی که وضع میشود در مقابل برای متخلفین مجازاتی هم در کار باشد ولی حالا حرف در کمی وزیادی مجازات است پیشنهاد هائی که راجع بجزیه متخلفین شد یکی پیشنهاد آقای مدرس بود که در هر ماه يك مرتبه عشر حقوق متخلف کسر شود و یکی هم پیشنهاد آقای دولت آبادی بود که در مجلس قابل توجه هم شد نوشته بودند در هر دفعه تخلف صد يك حقوق متخلف کسر شود .

حالا پیشنهادهای دیگری هم در این زمینه شده بود که مورد توجه نشد

فرض آقای دولت آبادی در پیشنهاد خودشان نوشته بودند (در هر دفعه) ولی ما تبدیل کردیم (به هر روزی) یعنی چنانچه در هر روز ولو

چهار دفعه هم باشد تخلف نمود صد يك حقوقش کسر شود ولی بنده تصور میکنم این صد يك حقوق از دو قران و سه قران هم غالباً کمتر میشود و اقل از این قابل حساب کردن و کسر گذاردن نیست اگر می فرمایند در هر دفعه ده شاهی و یکقران معین کنند ولی آنوقت باید دید این مجازات قابل اجراست یا نه ؟

بعلاوه این پیشنهاد در مجلس طرف توجه شده و اکثریت مجلس بآن رای داد و معلوم شد نظر نمایندگان بتعیین مجازات برای متخلف این است که در همین قانون مجازات معین شود و اما اینکه فرمودند در نظامنامه به این ترتیب قید شود این مسئله دیگر مربوط بنظامنامه نیست و مثل سایر قوانین هریک از وزارتخانه نسبت به خودشان اجرا خواهد نمود و در حقیقت ما آن ماده سوم را که ترتیب اجرا را واگذار بنظام نامه ها نموده بود حذف کردیم و این طور نوشتیم که هر روزی تخلف کنند محکوم به کسر صد يك حقوق باشند

(جمعی گفتند مذاکرات کافی است بعضی گفتند کافی نیست)

رئیس- رای میگیریم آقایانی که مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند (اغلب نمایندگان قیام نمودند)

رئیس- معلوم میشود کافی است ماده سوم مجدداً قرائت میشود (مجدداً بمضمون سابق قرائت شد)

ارباب کبشرو - بنده اصلاح عبارتی دارم .

ارباب کبشرو - می خواستم عرض کنم این قسمتی که اینجا نوشته شده تخلف کننده در هر روزی اینطور میفهماند که در هر مرتبه جریمه شود خوب است عبارت طوری نوشته شود که این قسم مفهومش نباشد یعنی بنسبند (در هر يك روز)

رئیس - اگر اصلاحی دارید مرقوم بفرمائید رای میگیریم . . .

مخیر - اشکال آقای ارباب باین عبارت وارد نیست و چنانچه دومرتبه بخوانند اشکال ایشان رفع می شود و اگر بر فرض هم بخوانند واضح تر نوشته شود مانی ندارد (مجدداً بمضمون سابق قرائت شد)

(پیشنهاد آقای آقا سید فاضل شرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد می کنم که ترتیب ذیل برای تخلف اتخاذ شود

(۱) کسانی که حقوقشان از چهار صد تجاوز میکنند هر روز از تخلف صد يك حقوق

(۲) کسانی که از دو صد تجاوز میکنند هر روز از تخلف صد نیم حقوق

(۳) کسانی که از دو صد پانزده تا سی و پنج صد تجاوز میکنند هر روز از تخلف صد و بیست و پنج حقوق

سید فاضل کاشانی

(پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب شرح آتی قرائت شد)

بنده پیشنهاد می کنم در هر برجی صد يك حقوق کسر شود .

رئیس - آقای آقا سید فاضل (اجازه)

آقا سید فاضل - بنده گمان میکنم قانون را طوری باید نوشت که قابل تحمل عملی باشد خصوصاً اینکه هنوز مردم آشنا نشده اند و ممکن است بوجه آنها اقتضا نکند صکه يك لباسهای دیگری برای خودشان تهیه کنند و بنده اول عقیده ام این بود که ششاه اول از مجازات معاف باشند و ششاه دوم بتدریج لباس تهیه کنند .

بعد فکر کردم و اینطور بنظر رسید که قهراً اختلافی بین حقوق مستخدمین دولت هست بجهت اینکه وزیر در راه هفتصد و پنجاه تومان حقوق دارد . رئیس الوزراء هزار و پانصد تومان . والی دارم هزار و پانصد تومان . حاکم دارم پانصد تومان ولی از آنطرف بطوریکه آقای آقا سید یعقوب هم اظهار نمودند ثبات هم هست که در ماه سی تومان حقوق دارد آنهم ششاه شش ماه حقوق عقب می افتد و در اول میزان موفق نخواهد شد که لباس وطنی برای خودش تهیه کند و مجبور است لباس قدیم خودش را بپوشد . بنده تصور میکنم اگر آقایان فور کنند خواهند دید که این پیشنهاد جمع بین حقوق شده است و مراعات مستخدمین جزء هم شده است کسانی که حقوقشان از

چهار صد بر بالا است در هر روز تخلف کنند صد يك حقوق آنها کسر شود و از دو صد بیاصد نیم و کسانی که از دو صد پانزده تا سی تومان صد ربع حقوق آنها در هر روز تخلف کسر شود و این مجازات تامدنی بهمین منوال بگذرد و مردم آشنا شوند .

بعد اگر آقایان بخواهند مجازات شدیدتری در نظر بگیرند عیبی ندارد و الا صد يك حقوق از رئیس الوزراء ثابتاً ابداً قابل تحمل نیست و مردم متحمل نمیشوند

مخیر - آقای سید فاضل گویا نسبت را فراموش فرموده اند که اینطور حساب می کنند هر قانونیکه وضع میشود جمعی مکلف هستند با اجرای آن و تخلف از آن . قانون يك مجازات متناسبی لازم دارد و غیر متناسب اگر در اصل مجازات اشکال دارد پس خوب است مراتب مادی را (مثلاً مستخدمین بیست و پنج تومانی و سی تومان) مکلف نکنید بپوشیدن لباس وطنی ولی بعد از آنکه آنها را مکلف کردید البته باید مطابق سایرین از حقوق آنها هم کسر شود و بعلاوه فرقی نمیتکنند . اگر ارباب یا رئیس الوزراء هزار و پانصد تومان در ماه حقوق میبرند در هر روز صد يك حقوق آنها پانزده شود و آنها نیکه سی تومان حقوق می برند در هر روز صد يك حقوقشان سه قران و آنکه پانزده تومان حقوق دارد صد يك حقوقش سی شاهی میشود . پس فرقی نمیتکنند هر چه حقوق میگیرند نسبت بآن حقوق کسر میشود و در حقیقت اگر در تمام ماه تخلف نمود باز بیشتر از دو صد يك حقوقش را خودش میگیرد و يك ثلث را دولت ضبط میکند و این مقدار يك پولی نیست که قابل مذاکره باشد و کمسیون اینطور صلاح دانست و اگر نمی خواهید پس خوب است با اخلاق و اگذار کنند که هر کدام خواستند لباس وطنی بپوشند و هر کدام مایل نشده اند نباشند تصور میکنم اگر آقایان بخواهند مجازاتی در کار باشد اینطور بهتر است . و اما آن اصلاحی که آقای ارباب کبشرو فرمودند بنده هم برای اینکه عبارت روشن تر باشد قبول میکنم (برای هریک روز) نوشته شود

رئیس - رای میگیریم پیشنهاد آقای آقا سید فاضل

آقا سید فاضل - حالا که آقایان موافقت نفرمایند بنده پیشنهاد خود را مسترد می دارم . . .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده اگر دوسه کلمه زیاد عرض میکنم برای این است صکه مجبور جواب اظهارات آقای مخیر را عرض کنم . اینجا دو نظر است يك نظر راجع بتکثیر عبادات دولت و يك نظر راجع بترویج امتعه وطنی و اجرای این قانون است و بنده آن حرارت حضرت والا را ندارم که مثل

مالیات نمک اول رای بدهم بعد مجبور شوم آنرا الغاء کنیم و قدیم را هم تند بر نمیدارم برای اینکه دمکرات نیستیم و معتقدیم که باید يك قدمهای معتدلی در اجرای قانون برداشته شود . قوانین اسلام را هم اگر ملاحظه فرمائید هریک بنده را تأیید میکند . اول حضرت بیغمبر (ص) گفت قولوا لله الا الله تفلحوا و بعد از چند سال سایر احکام را آورد ماهم باید در وضع قانون طوری ملاحظه کنیم که قدم بفرمدم پیش برود و اینکه شما می نویسید در هر روز صد يك حقوق از تخلف کسر شود باین ترتیب امتعه وطنی ترویج نمیشود و اگر نظرتان بتکثیر عوائد دولت است آن مطلبی است علیحده اگر چه بعقیده بنده عوائد دولت را هم زیاد نمی کند . پس برای خاطر اینکه هم ترویج امتعه وطنی شده و هم شبهه مجازاتی باشد بنده برخلاف آقای سید فاضل طوری پیشنهاد کرده ام که هم مردم فشار وارد نشود و هم رضایت مردم در آن باشد و هم تبعیض نشود برای اینکه قانون نباید تبعیض برقرار باشد . ما باید قانون مجازات برای متخلف بنویسیم خواه صدر اعظم باشد خواه ثبات باید دوباره اوجرا شود و از حقوقش کسر شود این بود که بنده باین نظر این پیشنهاد را کردم حالا دیگر موکول بردیاقبول مجلس است

رئیس - آقای آقا میرزا سید حسن عضو کمسیون هستند ؟

آقا میرزا سید حسن - خیر

رئیس - رای میگیریم بمقابل توجه بودن پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب آقایانیکه پیشنهاد ایشان را قابل توجه میدانند قیام فرمایند .

بنده اولی (و نه قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد . پیشنهاد آقای محمودولی میرزا (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم اگر پیش از پنج مرتبه در مدت ماه تخلف شود در آخر برج صد يك حقوق مستخدم کسر شود .

مخد ولی

رئیس - آقای محمودولی میرزا (اجازه)

محمودولی میرزا - بنده معتقد هستم که در وضع قانون اقتصادی نباید مجازات حاضر کرد که البته وطنی استعمال کنند نه بمجازات . خاصه يك قانون اختصاصی که ما بيك دسته از اهلایکه مستخدمین مملکت هستند قرار داده ایم . در روز کبشرو بودجه بعضی از آقایان در موقع تعیین حد اقل حقوق مستخدم بقدری سخت گیری می کردند که نهایت نداشت و امروز اینهمه برای آنها اسباب زحمت و اشکال فراهم میآوردند بکنفر مستخدم که در روز پانزده قران می گیرد نمیتواند امر معیشت خود را اداره کند ما باید این مسائل را از نقطه نظر خدمت

اقتصادی در نظر بگیریم نه اینکه اسباب زحمت و اشکال و عدم پیشرفت قانون را فراهم کنیم .

رئیس - آقای رئیس التجار (اجازه)

رئیس التجار - بنده تصور میکنم این مجازات بالاخره شامل اشخاصی خواهد شد که دو صد تومان و سیصد تومان و پانصد تومان حقوق میگیرند و بالاخره اگر فرقی از این ترتیب نوشته شود هیچوقت نباید منظر بود که این قانون اجرا شود زیرا اشخاص فقیر حالبه هم لباس وطنی میپوشند زیرا ارزان تر است .

رئیس - آقایانیکه پیشنهاد آقای محمودولی میرزا را قابل توجه می دانند قیام فرمایند .

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد . پیشنهاد آقای سید الملک قرائت میشود . (بمضمون ذیل قرائت شد)

این بنده پیشنهاد مینمایم کلمه (روز) تبدیل به (دفعه) شود

سید الملک

رئیس - آقای سید الملک (اجازه)

سید الملک - همیشه باید در مقابل خلاف قانون يك مجازاتی وضع شود که قانون پیشرفت کند و اگر واگذار بنظر اخلاقی شود هیچوقت پیشرفت نخواهد کرد همیشه باید مجازات تخلف کنندگان از قانون را بقدری شدید قرارداد که آن قانون بواقع عمل و اجرا گذارده شود و اگر فرقی از این باشد آن قانون اجرا نخواهد شد . عقیده بنده این است صکه اگر چهار مرتبه هم در يك روز برخلاف قانون رفتار کرد چهار مرتبه مجازات شود برای اینکه قانون بواقع اجرا گذارده شود و چنانچه آقای رئیس التجار هم فرمودند فقراً همیشه لباس وطنی میپوشند رعیت جز لباس کرباسی چیز دیگری ندارد . الان به بینید این سپور ها تمام لباسشان وطنی است

مخیر - پیشنهاد آقای ارباب کبشرو را بنده پذیرفتم ولی پیشنهاد آقای سید الملک را کمسیون قبول نمیکند

رئیس - پیشنهاد آقای سید الملک حالا موقع رای گرفتن نیست سایر پیشنهادات قرائت میشود و رای میگیریم . بعد که خواستیم در ماده رای بگیریم در این پیشنهاد رای میگیریم .

شیخ الاسلام آصفهانی - تمام وقت مجلس باین پیشنهادات و حرفها در میروند

رئیس - پیشنهاد آقای آصف الملک و آقای جلیل الملک قرائت میشود (بترتیب ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم ماده ۳ باین ترتیب اصلاح شود برای تخلف از این قانون در مرتبه اول اخطار و در مرتبه دوم اخطار با

قید در ورقه پرسنل و در مرتبه سوم کسر صد يك یکماهه مقرر است و چنانچه باز تخلف نماید صد پنج از حقوق ماهیانه او کسر خواهد شد .

نصرت الله شیبانی - محمد حسین رئیس - آقای آصف الملک (اجازه)

آصف الملک - اول بنا بود این مجازات ها را بنظامنامه های اداری هریک از وزارتخانه ها معین کنند . بعد بنا شد مجازات متخلفین در همین قانون معین شود

بنده عقیده ام این است همان اندازه که باید برای متخلف مجازات معین نمود بهمان اندازه هم باید رعایت پیشرفت قانون را نمود و آنطوریکه آقای رئیس التجار فرمودند که تمام طبقات متوسطه لباس وطنی میپوشند اینطور نیست که لباس را فقط از نقطه نظر ارزانی تهیه کنند بلکه از نقطه نظر دسترسی تهیه میکنند و ممکن است يك کسی دودست لباس بیشتر نداشته باشد يك دست وطنی و دست دیگر غیر وطنی حالا اگر آن يك دست لباس ایرانیش حاضر نبود و یا تخلف کرد دیگر نباید او را به اشد مجازات مجازات کنند و بعقیده بنده در مرتبه اول و دوم باید باو اخطار کنند و در دفعه سوم صد يك حقوقش را کسر کنند و اگر در دفعه آخر باز تخلف نمود آنوقت معلوم میشود که میخواهد تخلف کند در اینصورت باید صد پنج حقوقش را کسر کنند این است که بنده پیشنهاد کردم در مرتبه اول و دوم معاف باشد و در مرتبه سوم مجازات شود

مخیر - بنده تصور کردم نظری که برای آقای آصف الملک و آقای جلیل الملک پیدا شده است يك نظریه بهتری است ولی حالا معلوم میشود بعکس است . ممکن است بنده از طرف آنها عرض کنم که سه قران دادن خیلی بهتر است و آنها راضی ترند از اینکه در پرسنل یا نامه اعمالشان بنویسند که این شخص تخلف از قانون کرده بقیلاً يك صد يك از حقوقش را کسر کنند سهل تر و بهتر است از اینکه بآن ترتیب با او رفتار کنند و البته راضی نخواهند شد و بنده تقاضا میکنم که کاملاً عریض بنده را بپذیرند

رئیس - آقایانیکه پیشنهاد آقایان جلیل الملک و آصف الملک را تصویب میکنند قیام فرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد پیشنهاد آقای حاج شیخ اسدالله قرائت میشود (بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که در مقابل تخلف هر دفعه يك ربع از حقوق او کسر شود

شیخ اسدالله جلالی

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

حاج شیخ اسدالله - باینکه بنده میدانم و در نظر من محسوس است که هم عقیده

راجع به این پیشنهاد در مجلس ندارم یا کمتر دارم .

(گفته شد صحیح است)

معدک همدآ پیشنهاد میکنم که مجلس راجع به این قانون از اول که پیشنهاد شد خیلی خوشحال بودم و عقیده ام این بود که يك قدم بزرگی است برداشته میشود و حالا هم بهمان عقیده باقی هستم ولی متأسفانه وقتی که به عقیده خود فکر میکنم خیلی متأثر میشوم برای اینکه در جلسه گذشته قسمتهای عمده این پیشنهاد حذف شد و دست و سر و پاهایش را قطع کردند و وطن را استستی کردند . عمده را برداشتند همه را انداختند و فقط معین کردند که در موقع اشتغال بخدمت چند ساعت فقط لباس وطنی بپوشند و این بنظر من يك دلخوشی است و بنده تصور میکنم به مقصدی که ما از وضع این قانون در نظر داشتیم نائل نشدیم .

وقتی که این قانون بمجلس آمد با يك هلهله و شادی و خوشوقتی تلقی شد بلکه تعجیل هم میکردند که این قانون بگذرد ولی حالا بنده عرض میکنم که این قانون عاقل و بی اثر شد و اما نسبت به این قسمت که حالا مجلس تصویب کرده بنده معتقدم (هر چند عقیده انفرادی باشد و مثل سایر آقایان مخالفین هم اظهار حرارت نمیکند) عرض میکنم و عقیده دارم که وقتی قانون برای مستخدمین وضع میشود اگر چنانچه از قانون مملکتی و قانونی که مجلس شوراییلی وضع نموده تخلف و سرپیچی کند باید در هر مرتبه ربع تمام حقوقش کسر شود بلکه بالاتر از این هم عرض میکنم .

هر چند بقی دارم رای نمیدهند لکن خواستم این عقیده در مجلس باشد و لو عقیده سخیف هم باشد .

بعقیده بنده باید نوشت که اگر چنانچه مستخدم برخلاف قانون مملکتی رفتار کرد باید از اداره خارج کرد نه اینکه ربع از حقوقش کسر شود و بعلاوه چون این قانون بصلاح و صرفه مملکت وضع میشود لذا تمام افراد ملت از نقطه نظر اقتصاد باید به وظیفه وجدانی خود عمل نموده و عموماً لباس وطنی بپوشند

حضرت والا البته اطلاع دارند در هندوستان بدون اینکه قانونی وضع شود خود افراد ملت تمام ملبوس خارجی خود را سوزانده و امتعه داخلی خودشان را استعمال میکنند .

حالا اگر احساسات ما به اندازه هندوستانها نباشد باید اینقدر را بگوئیم که اگر یک نفر مستخدم بخواهد برخلاف قانون موضوعه مجلس فکل و کراوات شیک بزند . همچو مستخدمی بدر دولت نمیرود و لیاقت استخدام ندارد . بازم عرض می-

کنم در صورتیکه میدانم کسی با این پیشنهاد موافق نیست با این حال در آن رای گرفته شود .

رئیس - رای میگیریم به پیشنهاد آقای حاج شیخ اسدالله . آقایانیکه پیشنهاد ایشان را قابل توجه میدانند قیام فرمایند (چند نفری قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد . پیشنهاد آقای حاج میرزا عبدالوهاب قرائت میشود (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم متخلف در هر روزی صد دو از حقوقش کسر شود

عبدالوهاب رضوی

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - يك قسمت از مطالبی را که بنده میخواستیم عرض کنم آقای حاج شیخ اسدالله فرمودند ولی بنده عرض میکنم که از دو حال خارج نیست . یا این قانون برای این مملکت لازم است یا لازم نیست .

اگر اصلاً لازم نیست پس چرا وضع می کنید و اگر لازم است متخلف باید مجازات داشته باشد و اگر به فرمایش آقای شیخ - رئیس بنیاد روزی یک شاهی از حقوق متخلف کسر شود دیگر چه فائده دارد . این است که بنده عقیده دارم و پیشنهاد هم کرده ام که کسر حقوق او صدی دو باشد و الا اگر بنا شود از روز اول بنای تخلف را بگذارند و مجازات هم نداشته باشد پس چه قانونی است صکه برای مملکت وضع میکنم .

رئیس - رای میگیریم پیشنهاد آقای حاج میرزا عبدالوهاب . آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد . پیشنهاد آقای رفعت الدوله قرائت میشود (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم ماده سیم لباس و منسوجات وطنی اینطور نوشته شود: تخلف کننده از این قانون در سال اول صد نیم و از سال دوم به آنطرف صد يك حقوق آن در هر روزی که تخلف از این قانون کند باید کسر شود . رفعت الدوله

رئیس - آقای رفعت الدوله (اجازه)

رفعت الدوله - اولاً خواهش میکنم از آقایان که هو نکنند . مجلس مرکز آزادی است و باید آزادانه اظهار عقیده کرد و نباید هو بکنند .

آقایان آبا سزاوار است! اگر واقماً شماها حس وطن پرستی دارید میخواستید در وضع این قانون بمملکت خدمت بکنید خوب است قانون منع استعمال قند و شکر را بگذارند تا به بینیم کی قیام و نمود خواهد کرد !!

رفعت الدوله - بنده پیشنهاد خواهم کرد تا معلوم شود کی رای میدهد چرا میخواهد به فلان مستخدم بدبختی که ماهی فلان قدر دارد اینطور تحمیل کنید حالا که اینطور است پس کلیه لباسهای آنها را بسوزانید .

يك حقوق را كسر كردن بنده زياد ميدانم وعقيده دارم براي هردفنه تخلف خوب است ربع صديك حقوقش را كسر كنند و اين ترتيب نه زياد است ونه كم يك خدمتوسطي خواهد بود .

رئيس - تصويب شد. لذا كرات در كلييات است.

تغيير بدهم يا جوراب چفتي ده يا زده تومان را نپوشم چون اين قانون خدمتي بجامه نخواهد كرد از اين بابت بنده مخالفم

اينكه بنده پيشنهاد کرده ام كه سال اول معاف باشد براي اين است كه در اين مدت مستخدمين بتوانند لباسهاي سابق خود را صرف كنند واز سال دوم به بعد همان پيشنهاد آقاى مدرس اجرا شود واگرواقفاً براي قندوشكر هم حاضرند راي بدهند بنده پيشنهاد خواهم كرد

مخبر - در قسمت قندوشكر كه فرموديد امروز موضوع مذاكره نيست البته در موقع خودش پيشنهاد و مجلس هم هر طور صلاح مملكت باشد اقدام خواهد كرد .

رئيس - آقاى مستشار السلطنه - قابل توجه نشد . پيشنهاد آقاى مستشار السلطنه قرائت ميشود (بترتيب ذيل خوانده شد)

آقا سيد فاضل - بنده كمال موافقت را با اين قانون دارم و خيلى هم اميدوار بآن هستم و ميخواهم عرض كنم اظهارات آقاى مخبر غير از مراد شاهزاده نصرت الدوله بود بجهت اينكه مراد شاهزاده از سوء تفاهم در اوقات مرخصي بود باين معني كه اگر مستخدمى يك يادو ماه مرخصى بگيرد و برود آيا در آن موقع اگر بطور فوق العاده باو خدمتي رجوع شود مشول اين قانون هست يا خير؟ نه مواقع فوق العاده كه آقاى مخبر اظهار كردند بنده گمان ميكند اين مواقع فوق العاده را هم بايد جزء مواقع رسمى قرارداد . زير اما ميزان كار را اوقاتي كه مستخدم سرخدمت حاضر است قرار داديم حالا ميخواهد در ساعات رسمى باشد يا نباشد فرق نميكند .

مخبر - در قسمت قندوشكر كه فرموديد امروز موضوع مذاكره نيست البته در موقع خودش پيشنهاد و مجلس هم هر طور صلاح مملكت باشد اقدام خواهد كرد . در قسمت ثانى كه پيشنهاد فرموديد يكسال معاف باشند اولاً بايد دانست كه شش ماه براي اين كار فرجه ومدت قرار داده شده واز اول ميزان اين قانون بسوقع اجرا گذارده خواهد شد ثانياً راجع به ساعات اشتغال به خدمت است .

مخبر - در قسمت قندوشكر كه فرموديد امروز موضوع مذاكره نيست البته در موقع خودش پيشنهاد و مجلس هم هر طور صلاح مملكت باشد اقدام خواهد كرد . در قسمت ثانى كه پيشنهاد فرموديد يكسال معاف باشند اولاً بايد دانست كه شش ماه براي اين كار فرجه ومدت قرار داده شده واز اول ميزان اين قانون بسوقع اجرا گذارده خواهد شد ثانياً راجع به ساعات اشتغال به خدمت است .

مخبر - در قسمت قندوشكر كه فرموديد امروز موضوع مذاكره نيست البته در موقع خودش پيشنهاد و مجلس هم هر طور صلاح مملكت باشد اقدام خواهد كرد . در قسمت ثانى كه پيشنهاد فرموديد يكسال معاف باشند اولاً بايد دانست كه شش ماه براي اين كار فرجه ومدت قرار داده شده واز اول ميزان اين قانون بسوقع اجرا گذارده خواهد شد ثانياً راجع به ساعات اشتغال به خدمت است .

مخبر - در قسمت قندوشكر كه فرموديد امروز موضوع مذاكره نيست البته در موقع خودش پيشنهاد و مجلس هم هر طور صلاح مملكت باشد اقدام خواهد كرد . در قسمت ثانى كه پيشنهاد فرموديد يكسال معاف باشند اولاً بايد دانست كه شش ماه براي اين كار فرجه ومدت قرار داده شده واز اول ميزان اين قانون بسوقع اجرا گذارده خواهد شد ثانياً راجع به ساعات اشتغال به خدمت است .

مخبر - در قسمت قندوشكر كه فرموديد امروز موضوع مذاكره نيست البته در موقع خودش پيشنهاد و مجلس هم هر طور صلاح مملكت باشد اقدام خواهد كرد . در قسمت ثانى كه پيشنهاد فرموديد يكسال معاف باشند اولاً بايد دانست كه شش ماه براي اين كار فرجه ومدت قرار داده شده واز اول ميزان اين قانون بسوقع اجرا گذارده خواهد شد ثانياً راجع به ساعات اشتغال به خدمت است .

مخبر - در قسمت قندوشكر كه فرموديد امروز موضوع مذاكره نيست البته در موقع خودش پيشنهاد و مجلس هم هر طور صلاح مملكت باشد اقدام خواهد كرد . در قسمت ثانى كه پيشنهاد فرموديد يكسال معاف باشند اولاً بايد دانست كه شش ماه براي اين كار فرجه ومدت قرار داده شده واز اول ميزان اين قانون بسوقع اجرا گذارده خواهد شد ثانياً راجع به ساعات اشتغال به خدمت است .

مخبر - در قسمت قندوشكر كه فرموديد امروز موضوع مذاكره نيست البته در موقع خودش پيشنهاد و مجلس هم هر طور صلاح مملكت باشد اقدام خواهد كرد . در قسمت ثانى كه پيشنهاد فرموديد يكسال معاف باشند اولاً بايد دانست كه شش ماه براي اين كار فرجه ومدت قرار داده شده واز اول ميزان اين قانون بسوقع اجرا گذارده خواهد شد ثانياً راجع به ساعات اشتغال به خدمت است .

مخبر - در قسمت قندوشكر كه فرموديد امروز موضوع مذاكره نيست البته در موقع خودش پيشنهاد و مجلس هم هر طور صلاح مملكت باشد اقدام خواهد كرد . در قسمت ثانى كه پيشنهاد فرموديد يكسال معاف باشند اولاً بايد دانست كه شش ماه براي اين كار فرجه ومدت قرار داده شده واز اول ميزان اين قانون بسوقع اجرا گذارده خواهد شد ثانياً راجع به ساعات اشتغال به خدمت است .

رفعت الدوله - بنده هم قبول ميكند .

رئيس - راي ميگيريم به پيشنهاد آقاى مستشار السلطنه . آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند

مخبر - بلى مقصود از ساعات اشتغال به خدمت همان ساعتى است كه در اداره مشغول خدمت است مثل از صبح تا ظهر واز ظهر تا شب حالا يك وقتى پيش مي آيد كه دوساعت از شب گذشته هم وجود اولازم ميشود در آنوقت موقع باسائش اوست نه وقت كار مقصود از اشتغال بكار همان اوقاتي است كه براي خدمت و كار او معين شده است .

مخبر - بلى مقصود از ساعات اشتغال به خدمت همان ساعتى است كه در اداره مشغول خدمت است مثل از صبح تا ظهر واز ظهر تا شب حالا يك وقتى پيش مي آيد كه دوساعت از شب گذشته هم وجود اولازم ميشود در آنوقت موقع باسائش اوست نه وقت كار مقصود از اشتغال بكار همان اوقاتي است كه براي خدمت و كار او معين شده است .

رئيس - تصويب شد. پيشنهاد آقاى سديد الملك مجدداً قرائت ميشود (بعضون سابق قرائت شد)

رئيس - تصويب شد. پيشنهاد آقاى سديد الملك مجدداً قرائت ميشود (بعضون سابق قرائت شد)

رئيس - تصويب شد. پيشنهاد آقاى سديد الملك مجدداً قرائت ميشود (بعضون سابق قرائت شد)

رئيس - تصويب شد. پيشنهاد آقاى سديد الملك مجدداً قرائت ميشود (بعضون سابق قرائت شد)

رئيس - تصويب شد. پيشنهاد آقاى سديد الملك مجدداً قرائت ميشود (بعضون سابق قرائت شد)

رئيس - تصويب شد. پيشنهاد آقاى سديد الملك مجدداً قرائت ميشود (بعضون سابق قرائت شد)

رئيس - تصويب شد. پيشنهاد آقاى سديد الملك مجدداً قرائت ميشود (بعضون سابق قرائت شد)

رئيس - تصويب شد. پيشنهاد آقاى سديد الملك مجدداً قرائت ميشود (بعضون سابق قرائت شد)

به است خير بعضى از ممانت هستند كه مأمورينشان در خارجه با همان لباس وطنى خود ملبس هستند واگر ما هم مثل مأمورين آنها از اول با همان لباسهاى خودمان در خارجه حركت ميكرديم عيبي نداشت اما ما كه ملبس لباس آنها شده ايم و لباس معمولى رسمى نپايند ايران در خارجه همان لباس آنهاست حالا يكمرتبه تبيري در اين خصوص بشود چيز مشكلى خواهد بود . بلى اگر مأمورين ما هم در خارجه لباس محلى سید حسنان كه نماينده بلوچستان هستند خودشان را مى پوشيدند مثل آقاى ميرزا سید حسنان كه نماينده بلوچستان هستند و با لباس محلى خود در مجلس حاضر مى شوند خيلى خوب بود اين قانون شامل حال آنها هم باشد ولي حالا كه اينطور نيست خوب است آقاىان موافقت فرمايند و اين تبصره را تصويب نمايند و مأمورين خارجه را بواسطه وضع اين قانون دچار بعضى تضيقات نمايند .

مخبر - البته قانونى كه در يك مملكتى وضع ميشود مخصوصاً براي مأمورين هيچ دليل ندارد كه مأمورين خارجه را مستثنى كنيم و با اينكه ما مى بينيم مأمورين خارجه كه بمملكت ما مى آيند همه لباسهاى خودشان را مى پوشند ديگر جهت ندارد ما مأمورين خودمان را مستثنى نماييم ما هم بايد معامله متقابله با آنها بكنيم آنها لباس خودشان را مى پوشند ما هم لباس خودمان را مى پوشيم به علاوه ما نميكويم كه آنها چوخا پوشند .

تجديد راي را براي بمداز تنفس بگذاريم (جمعى اظهار كردند حالا راي گرفته شود بهتر است)

رئيس - آقاىانيكه اين تبصره را قابل توجه ميدانند قيام فرمايند . (جمع قلابى قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب شد . راي بورت كميسيون بود چه راجع بورنه مرحوم آقا سيد حسين اردبيلى قرائت ميشود (بشرح ذيل قرائت شد)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

رئيس - تصويب نشد . راي ميگيريم با اين طرح قانونى كه مشتمل بر چهار ماده است آقاىانيكه تصويب ميكند قيام فرمايند (اغلب قيام نمودند)

از قرار چهار هزار با تسعیر می نمود می گرفت حق ماراهم بترتیب تسعیری می داده ولی امروز که دولت غین جنس رامی خواهد بگیرد حق ماراهم جنس ما باید بدهد و هیچ روانیست که دولت حق خودش را عین جنس بگیرد ولی حق مردم را بطور تسعیر بدهد در صورتی که در نوشجات و اسناد ما هیچ کدام جنس را بعنوان تسعیر ننوشته و فقط عین جنس نوشته است.

کنده دویست خروار فی ۴ قران هشتاد تومان رسوم ۲۴ عشر فی ۱۶ تومان ۶۴ تومان از بابت ملازک و مکآ آباد صد خروار فی ۴ قران چهل - ل تومان جمع نمود و شش تومان.

تصویب شده و بنده هم موافقم * رئیس - آقای محمدولی میرزا (اجازه)

تقریباً خرواری ۴ قران ارزش داشته و اخذ مالیات جنس هم معمول نبوده حق الارض مزبور هم در خرواری ۴ قران تسعیر و بآنجا تأدیبه میشد اینک چون در این سنوات اخیر قیمت شلتوک درمازندران نسبت بسابق چند برابر شده و دولت هم از مؤدیبان مالیات عین جنس مطالبه دارد و در همه ولایات و همه جاهاست اگر مادر خصوص این موضوع يك اطلاعات کامل نداشته باشیم ورای بدهیم فوراً يك اشکالاتی برای ما تولید خواهد کرد.

این است که بنده عقیده دارم این لایحه بر گردد بوزارت مالیه و کاملاً روشن شود.

زیرا این عوض بهره هم مثل سایر عوض بهره ها که در همه جا معمول است (مثل بعضی از نقاط آذربایجان و غیره) چندان واضح و روشن نیست که از ابتداء چطور این عوض بهره ایجاد شده است علاوه باینکه معین شود که آیا مطابق مقررات سته قوی ثیل که بنیاد مالیاتهای جنسی عین جنس گرفته شده مجلس شورای ملی بمسئله مستمریات جنس هم فراری داده است یا نه؟

و یا آنکه مطابق است با آن مقررات یا نه؟ پس از اینکه این اطلاعات را وزارت مالیه واضح و روشن کرد در کمیسیون بودجه هم این اشکالات واضح شد آنوقت این لایحه را تقدیم مجلس کنند.

رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی (اجازه)

حاج میرزا مرتضی - این حق الارض یا عوض بهره باهر اسمی که برای آن بگذارند این يك نفعی است که در مقابل ضبط املاک مردم وضع کرده اند یعنی املاک مردم را ضبط می کردند و در مقابل يك چیزی به آنها می دادند.

حالا هر اسمی که می خواهند برای آن بگذارند اما اینکه آقای حاج سیدالمحققین فرمودند که غاصب این املاک که بوده و اولاً بعد از آنکه در دویست سیصد سال قبل خود آنها مالک بوده اند معلوم می شود دولت آن ها را ضبط کرده.

ثانیاً فرمودند املاک در تصرف کیست؟ بیشتر املاک در دست دولت است و شاید يك قدری از آنها هم در دست ورته همان شخص باشد.

در حال دولت در عوض اینکه املاک این شخص را برده يك چیزی بورتی این شخص می داده (ولی این مسئله که در موقع تسعیری که درمازندران هم رسوم بوده آن مقدار فرق کرده یا نکرده بما مربوط نیست) در هر

صورت دولت ملك آنها را ضبط کرده و در مقابلش باید آنچه که پیشنهاد شده به آن بدهد.

بنده کمال موافقت را دارم که باین اشخاص در عوض اینکه دولت بقره املاک آن ها را برده این وظیفه بآنها داده شود زیرا هیچ دلیلی ندارد که املاک مردم را بر این نوان آنها را قطع کنند در عوض هیچ چیز بآنها ندهند.

رئیس - آقای رفعت الدوله (اجازه)

رفعت الدوله عرضی ندارم

رئیس - آقای شیخ الرئیس (اجازه)

شیخ الرئیس - بنده موافقم

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده عرض میکنم اگر دولت در مقابل تصیری این املاک را برده دیگر سیصد خروار شلتوک را چرا بدهد اگر بدون جهت ضبط کرده باید املاک مردم را پس بدهد

والا هر روز يكی از صاحبان خانه يك اسنادی درست میکنند و می آیند اظهار میکنند که این خالصه مال من است و باید سیصد خروار هم پس بدهد آنوقت اگر دولت بهر کس سالی سیصد خروار بعنوان ضبط املاک او بدهد خودش سالی سیصد هزار تومان بلکه باید سالی دو کرور بصاحب این املاک بدهد و بالاخره يك بودجه طولی درست میشود از این جهت بنده با این لایحه کاملاً مخالفم

فصرت الدوله - در موضوع این لایحه بنده تصور میکنم هیچک از احتمالاتی که میفرمائید مطابق اصل مطلب نیست و هیچ مناسبتی هم ندارد زیرا قضیه قضیه قضای نیست که مجلس معین کند این املاک را دولت از روی تصیری بای حق گرفته و آیا حالا در تصرف کیست؟

مطابق صورتی که در دفتر دولت است این املاک در دویست سیصد سال قبل دست این اشخاص بوده و بسوجب فرامینی که در دست ورته است از سابق حقوق باسم حق الارض و عوض بهره دریافت میکردند و چون در آنوقت که مالیاتهای جنسی را هم نقدی میکردند حق آنها را تسعیر میکردند و نقدی میدادند و بعد از آنکه این تسعیرها از بین رفت ورته مجبورند مالیات خودشان را عین جنس بدهند

لذا اظهار میکنند که این يك مقدار مستمری که بماد داده میشد این راهم باجنس بدهند و از قراری که در کمیسیون مذاکره کردند این مقدار جنس را که معین کرده اند چندان تفاوت ندارد با مبلغی که سابق داده میشد یعنی در سابق گویا نودوشش تومان داده میشد و این مبلغ باقیمت این دویست و چهل خرواری که حالا باید بدهند تفاوتش

نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

رئیس - آقای حائری زاده (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهادی است از طرف آقای حائری زاده . قرائت میشود . (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

خیلی نیست یادویست تومان یا سیصد تومان فعلاً قیمت این مقدار جنس است (تقریباً بین دویست و سیصد است) در حال اصل موضوع تقاضای ورته آقا سلم سنک این که چون ما بدهی خودمان را جنس میدهیم مستری ما را هم دولت باید جنس بدهد و تسعیر بکنند . حالا اگر بنا شود داخل دربارة جزئیات بشویم این قسمت برای ما تولید يك اشکالات و زحمانی میکند . نظائر آن هم در مملکت زیاد است چنانچه در غالب ولایات هم معمول بوده و داده میشده و باز هم شاید داده شود و مجلس سابق هم آنرا نقض نکرد و اینجا فقط مسئله که باید در مجلس مذاکره شود باشد دادن جنس است به این ورته و آقایان فقط باید این مسئله را در نظر بگیرند و بطور مخالف با موافقت رأی بدهند .

رئیس - پیشنهادی است از طرف آقای حائری زاده . قرائت میشود . (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - این مسئله حقیقتاً برای من خیلی مشکل شد . اگر این املاک را دولت بجزر ضبط کرده البته نباید در دست دولت باشد و باید بآنها رد کند ولی عقیده من این قبیل امور خارج از چند شکل نیست يكی اینکه متدرین بوده اند که بدولت سرکشی میکردند دولت املاک آنها را ضبط کرد . و چون وراث آنها مطیع اوامر دولت بوده اند يك حقی برای آنها قرار میگذاشتند و بعضی دیگر همانطور که فرمودند در مقابل بقایائی که آنها داشتند املاکشان ضبط شده و يك حقی برای ارتزاق آنها قرار میدادند و یا اینکه چون جمع مالیاتی آنها زیاد بود و نمیتوانستند تحمل کنند املاکشان را بدولت واگذار می کردند و دولت در عوض يك سهمی به ایشان میداد . یا اینکه متلاذ در زمان نادر شاه تمام اوقاف را دولت ضبط کرد . و اسم آنها را خالصه وقتي گذاشتند و متولی ها باسم مستمری يك سهمی میدادند بهر حال معلوم نیست که این مورد کدام يك از این انواع بوده است و به عقیده من این مسئله باید در لایحه تهریح شود یعنی مراجعه بدولت بشود و نظریات دولت در این باب جلب شده و بعد مطرح شود .

رئیس - آقای حائری زاده (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - این مسئله حقیقتاً برای من خیلی مشکل شد . اگر این املاک را دولت بجزر ضبط کرده البته نباید در دست دولت باشد و باید بآنها رد کند ولی عقیده من این قبیل امور خارج از چند شکل نیست يكی اینکه متدرین بوده اند که بدولت سرکشی میکردند دولت املاک آنها را ضبط کرد . و چون وراث آنها مطیع اوامر دولت بوده اند يك حقی برای آنها قرار میگذاشتند و بعضی دیگر همانطور که فرمودند در مقابل بقایائی که آنها داشتند املاکشان ضبط شده و يك حقی برای ارتزاق آنها قرار میدادند و یا اینکه چون جمع مالیاتی آنها زیاد بود و نمیتوانستند تحمل کنند املاکشان را بدولت واگذار می کردند و دولت در عوض يك سهمی به ایشان میداد . یا اینکه متلاذ در زمان نادر شاه تمام اوقاف را دولت ضبط کرد . و اسم آنها را خالصه وقتي گذاشتند و متولی ها باسم مستمری يك سهمی میدادند بهر حال معلوم نیست که این مورد کدام يك از این انواع بوده است و به عقیده من این مسئله باید در لایحه تهریح شود یعنی مراجعه بدولت بشود و نظریات دولت در این باب جلب شده و بعد مطرح شود .

رئیس - آقای حائری زاده (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

رئیس - آقای حائری زاده (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

رئیس - آقای حائری زاده (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

(بعضی از نمایندگان - قانون انتخابات) (جمعی شورای دولتی) رئیس - رای میکنیم بقانون انتخابات آقایانی که تصویب میکنند جز دستور باشد قیام فرمایند

(عده قیام نمودند)

رئیس - بلا تکلیف مانده رای میکنیم به شورای دولتی

آقایانی که تصویب میکنند جز دستور باشد قیام فرمایند .

(عده کنیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - آقای نصرت الدوله

نصرت الدوله - چون در مجلس چندین مرتبه نسبت بکمسیون بودجه وزارت معارف اعتراض شد و هم چنین هر وقت که ما از آنجا بیرون میرویم آقایان معلمین سؤال میکنند که بودجه معارف چه شد (در صورتی که حق هم دارند)

لذا عرض میکنم و برای اطلاع آقایان این کاغذ را که از وزارت داخله بعد از يك هفته بما نوشته اند میخوانم

خدمت ذیشوکت ریاست محترم کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی دامت شوکته العالی .

با کمال احترام بعرض میرساند که دیروز وقت ظهر که از کمیسیون محترم مرخص و برای ارسال صورت جزء بودجه کل صحی قرار شد که بلکه آنرا از وزارت جلیله مالیه گرفته و تا امروز قبل از ظهر به آن کمیسیون محترم برساند نظر به تأخیر در پیدا کردن بودجه مزبور در مالیه متأسفانه بامروز قبل از ظهر نتوانست تقدیم نماید فعلاً مشغول است بهر نحوی بتواند در انجام امر عالی جدیدی نموده هر قدر زودتر مواد مزبور را ایفا داد

فدوی دکتر سیف الا طباء یانزده روز است که مادر کمیسیون معطل هستیم که قسمت صحیح را پیدا کرده و باید بدهند تا بتوانیم بودجه را بطور کامل تقدیم کنیم ولی حالا که حقیقتاً بنده مأیوس شدم با رفتاری کمیسوی تصمیم گرفتیم که منتظر قسمت صحیح نشویم و این قسمت را بفرستیم بطبع بعد که قسمت صحیح را فرستادند آنرا جدا گانه طبع کرده و ملحق کنیم و اگر این ترتیب بنظر آقایان خلاف رویه نباید از جانب کمیسیون نبینند زیرا ما باید به آقایان معلمین همراهی کنیم و این قسمت را بفرستیم بطبع شود

رئیس - آقای حائری زاده (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

رئیس - آقای حائری زاده (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

رئیس - آقای حائری زاده (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

رئیس - آقای حائری زاده (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

رئیس - آقای حائری زاده (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

رئیس - آقای حائری زاده (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

راجع به بودجه معارف هم چنین متأسفم از اینکه چرا آن قسمت که رسیده تا بعال طبع و توزیع نشده است و نیز بنده در سهم خودم توقع این عدم انتظامات را از دولت نداشتم و باید کم کم مرتب بشود و البته باید بودجه صحیح را بگرداند پیدا کنند .

رئیس - وقتی شورای دولتی جزء دستور شد دیگر چطور انتخابات را رای بگیریم و حال آنکه هیچوقت اینطور رسم نبوده است

آقای سردار فاخر (اجازه)

سردار فاخر - بنده اساساً در طرز تعیین دستور عرض دارم سابقاً آقای رئیس دستور را معین میکردند بعد آقایان هر کدام چیزی بنظرشان میرسید اظهار میکردند رای گرفته میشد ولی حالا دستور از طرف افراد نمایندگان معین میشود و يك قسمت وقت مجلس باین طریق تضییع میشود .

یعنی یکنفر يك پیشنهادی میکند يكی مخالفت میکند بعداخذ رای میشود و باز يك دمه دیگر این طرز مکرر میشود و همیطور وقت تلف میشود

بنده معتقدم که مثل سابق خود آقای رئیس دستور را معین فرمایند و اگر کسی چیزی بنظرش میسرید پیشنهاد کند

رئیس - بنده چندین دمه دستور معین کردم و در روز بعد آقایان بهم زدند و خودشان معین کردند حالا شاید خود جمعیت معین کنند دیگر تغییر ندهند

آقای محمد ولی میرزا (اجازه)

محمد ولی میرزا - عرضی ندارم

رئیس - آقای معتمد السلطنه (اجازه)

معتمد السلطنه - بنده چند مرتبه نسبت به قانون ایسبون راه آهن پیشنهاد کردم که جز دستور شود - رای گرفته شد و تصویب نشد ولی چون آقای نجات يك بیاناتی در این باب کردند و برای اینکه اگر سوعاتری در بیانات ایشان ایجاد شده باشد جبران شود میخواستیم تقاضا کنیم که آنرا هم جزء دستور فرمایند

رئیس - آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - بنده قبل دو قضیه را عرض کردم يكی راجع باهالی ارومیه که موکول شد به هیئت وزراء و بنا شد از طرف هیئت محترم دولت تکلیف آنها معلوم بشود برای اینکه يك عده اشخاص بلا تکلیف مانده اند .

يكی دیگر راجع بقانون خزانداری است از فراری که شنیده ام بکمیسیون فرستاده شده و طبع و توزیع شده است عقیده ام این است (و سابقاً هم عرض کرده ام) که ما يك مستشارانی باقیمت گران وارد

رئیس - آقای حائری زاده (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

رئیس - آقای حائری زاده (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

رئیس - آقای حائری زاده (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

رئیس - آقای حائری زاده (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

کردیم برای اینکه در عوض حقوقی که میگیرند خدمت بکنند تا جبران آن بشود حالیه مدتی است که این قانون خزانه داری را فرستاده اند و طبع و توزیع هم شده است استعفا دارم هر چه زودتر این قانون به مجلس آمده و تصویب شود تا تکلیف عملیات آنها معلوم گردد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده خواستم تقاضا کنم مسئله روشنائی بقاع متبرکه که جزء دستور امروز بود اگر آقایان رای بدهند در جلسه آتی به در قسمت اول در آن مذاکره بشود .

رئیس - تازه از طبع بیرون آمده است . آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده خواستم تقاضا کنم مسئله روشنائی بقاع متبرکه که جزء دستور امروز بود اگر آقایان رای بدهند در جلسه آتی به در قسمت اول در آن مذاکره بشود .

رئیس - تازه از طبع بیرون آمده است . آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده خواستم تقاضا کنم مسئله روشنائی بقاع متبرکه که جزء دستور امروز بود اگر آقایان رای بدهند در جلسه آتی به در قسمت اول در آن مذاکره بشود .

رئیس - آقای سهام السلطان (اجازه)

سهام السلطان - بنده راجع به بودجه معارف عقیده دارم (چون بودجه صحیح در همان بودجه چهار دیواری هم معین شد خارج از بودجه معارف بود) عیناً همان طور که فرمودند بودجه معارف را بدهند برای طبع و هر وقت بودجه صحیح طبع شد ضمیمه شود

رئیس - آقای حاج میرزا علی محمد (اجازه)

حاج میرزا علی محمد - در اول جلسه که آقای سید حسنخان بلوچ بیاناتی فرمودند بنده چون هر دو آنها را لازم و مهم میدانم میخواستم عرض کنم که فقط به بیان کردن در مجلس نگذرد و تقاضا میکنم که اگر مجلس موافقت کند از طرف مجلس به هیئت دولت تا کیدات فوق ماده بشود که کوشش بکنند هر دو مطلب مطابق مقتضیات امروزه انجام گیرد (گفته شد صحیح است)

رئیس - گمان میکنم روزی که آقایان وزراء برای تقدیم پر گرام بمجلس تشریف می آورند این مطالب آن روز گفته شود بهتر است

آقای محمد ولی میرزا (اجازه)

محمد ولی میرزا - بنده میخواستم خاطر آقایان را نسبت به حال اسفناک اهالی ارومیه تذکر بدهم و مجدداً تقاضا کنم که شرحی به وزیر مالیه نوشته شود که هر چه زودتر نظریات خودشان را و نظر به دکتر میلیس را بمجلس پیشنهاد کنند و نیز قسمتی که در خزانه داری فرمودند زود تر طبع

رئیس - آقای حائری زاده (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

رئیس - آقای حائری زاده (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

رئیس - آقای حائری زاده (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

رئیس - آقای حائری زاده (بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

بنده پیشنهاد میکنم پس از تکسب نظریات دولت جدیداً در مجلس مطرح شود

و توزیع شده و تقدیم مجلس کنند
 رئیس - اولاً راجع به اسیون که
 کافی نیست نمی شود رأی گرفت و راجع
 باهالی ارومیه هم نوشته می شود راجع به
 خزانه داری هم چون سابق تقاضای فوریت
 کرده بودند باید بدولت جدید اطلاع
 بدهند که ایشان هم اگر تقاضای فوریت
 میکنند که يك شور در آن بشود آنوقت
 مطرح شود.

(مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس - مؤتمن الملك

جلسه ۲۳۰

صورت مشروح مجلس

یوم چهارشنبه دوم حوت

۱۳۰۱ برابر چهارم شهر

رجب المرجب ۱۳۴۱

مجلس يك ساعت و نیم قبل از

غروب بریاست آقای مؤتمن الملك

تشکیل گردید.

(صورت مجلس یوم یکشنبه

۲۹ دلو را آقای مستشار السلطنه

قرائت نمودند)

رئیس - آقای شیخ الاسلام اصفهانی

(اجازه)

شیخ الاسلام - بنده بعد از تصویب

صورت مجلس چند کلمه عرض دارم. اجازه

بنده محفوظ بماند.

رئیس - آقای حاج میرزا مرتضی

(اجازه)

حاج میرزا مرتضی - بنده در دستور

عرض دارم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

(اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده هم در دستور

عرض دارم.

رئیس - آقای نجات

(اجازه)

آقا میرزا محمد نجات - عرض بنده

هم در دستور بود

رئیس - رفقۀ از طرف وزارت داخله

راجع بانتخابات مازندران رسیده

چون بعد از آنکه آقای نظام الدوله

استعفا دادند بوزارت داخله اطلاع داده

شده بود که اقدامات نموده و يك نفر دیگری

را بجای ایشان انتخاب نمایند و حالیه وزارت

داخله مینویسد که حاکم محل اظهار داشته

است اگر بخواهیم شروع بانتخابات کنیم تا

ختم انتخابات ۴ ماه طول میکشد و آنوقت

هم آخر دوره تقنینه است و فعلا وزارت داخله

از مجلس کسب تکلیف نموده که دولت چه باید

بکند؟

يك رفقۀ دیگری هم نوشته بودند

مضمون رفقۀ ثانی این بود که بین حاکم

طهران و انجمن مرکزی انتخابات راجع

بانتخابات حضرات ارامنه يك اشکالی پیش

آمده است یعنی حاکم طهران نسبت باین

انتخابات يك ایرادی دارد و از این جهت